

SJ-131

September-2020

B.Ed., Sem.-IV**D-03 : Environmental Education**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-I

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (કોઈપણ છ) (6 × 7 = 42 માર્ક્સ)
- (1) પર્યાવરણ એટલે શું ? પર્યાવરણની સંકલ્પના ઉદાહરણ આપી સ્પષ્ટ કરો. 7
 - (2) તૃણભૂમિનું નિવસનતંત્ર ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો. 7
 - (3) પર્યાવરણ શિક્ષણના સિદ્ધાંતો સમજાવો. 7
 - (4) પ્રદૂષણ દેખરેખ એટલે શું ? પ્રદૂષણ નિયંત્રણ કેવી રીતે અમલમાં મૂકી શકાય ? 7
 - (5) હવાનું પ્રદૂષણ ઉદભવવાના કારણો અને તેની અસરો વર્ણવો. 7
 - (6) પ્રાકૃતિક સંસાધનોનું વ્યવસ્થાપન કેવી રીતે ગોઠવી શકાય ? 7
 - (7) ભારતમાં જૈવવિવિધતાના સંરક્ષણ માટેના વિવિધ પ્રકલ્પો જણાવી કોઈ એક વિશે વિગતવાર વર્ણન કરો. 7
 - (8) 'સ્વચ્છ ભારત અભિયાન'નું મહત્ત્વ જણાવી તેના વિશે માહિતી આપો. 7
 - (9) સમાજમાં પર્યાવરણ જાગૃતિ લાવવા પ્રવાસન વિભાગનો ફાળો જણાવો. 7
 - (10) પર્યાવરણ શિક્ષણ માટેના વિવિધ અભિગમો જણાવી કોઈ એક ઉદાહરણ સાથે ચર્ચો. 7
 - (11) NCF-2000 મુજબ પર્યાવરણ શિક્ષણ માટેની જુદી જુદી કક્ષાએ ભલામણો જણાવો. 7
 - (12) સમૂહ માધ્યમોનું વર્ગીકરણ આપી, પર્યાવરણ શિક્ષણમાં ટીવી કાર્યક્રમોનો ફાળો જણાવો. 7

વિભાગ-II

(4 × 2 = 8 માર્ક્સ)

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

- (1) પર્યાવરણ શિક્ષણના બે હેતુઓ જણાવો.
- (2) મીઠા પાણીના નિવસન તંત્રના બે ઉદાહરણો આપો.
- (3) જમીન કેવી રીતે પ્રદૂષિત થાય છે ?
- (4) પ્રાકૃતિક સંસાધનોના સંરક્ષણ માટેના બે ઉપાયો જણાવો.
- (5) WWF નું પહું નામ જણાવી તેનું કોઈ એક કાર્ય જણાવો.
- (6) પર્યાવરણ અંગેની જાગૃતિ લાવવામાં માધ્યમોનો કાળો જણાવો.
- (7) UNEP દ્વારા COP-13 નું આયોજન ક્યાં થયું હતું ? તેનો મુખ્ય મુદ્દો શું હતો ?
- (8) પર્યાવરણ શિક્ષણમાં ઉપયોગી કોઈપણ બે સામયિકો જણાવો.

Seat No. : _____

SJ-131

September-2020

B.Ed., Sem.-IV

D-03 : Environmental Education

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

1. Answer any six questions from the following :

(6 × 7 = 42 Marks)

- (1) What is an Environment ? Clarify the concept of environment with example. 7
- (2) Explain the eco-systems of grassland with example. 7
- (3) Explain the principles of environment education. 7
- (4) What is pollution monitoring ? How pollution control can be implemented ? 7
- (5) Describe causes of air pollution and its effects. 7
- (6) How the management of natural resources can be arranged ? 7
- (7) State various projects implemented in India for the conservation of Biodiversity and describe any one in detail. 7
- (8) State the importance and detail information about 'Swachha Bharat Mission'. 7
- (9) State the contribution of tourism department to create awareness in the society about environment. 7
- (10) State various approaches for environment education and discuss any one with example. 7
- (11) State the recommendation given in NCF-2000 for environment education at different level. 7
- (12) Give classification of mass media and state the role of TV programmes in environment education. 7

PART – II

2. Answer any **four** of the following questions :

(4 × 2 = 8 Marks)

- (1) State any two objectives of environmental education.
- (2) Give any two examples of fresh water eco-system.
- (3) How the soil is polluted ?
- (4) Give any two remedies for the conservation of natural resources.
- (5) Write full form of WWF. Write any one function of it.
- (6) State the role of media in creating awareness about environment.
- (7) Where the COP-13 was arranged by UNEP ? What was its theme ?
- (8) State the name of any two magazines useful in environmental education.